

LITURGHIA ANTIFONALĂ A DARURILOR ÎNAINTEȘFINȚITE

Conform rânduielii aprobate de
Sfântul Sinod al Bisericii Elladei

(Hotărârea Nr. 5815 / 10.01.2024)

Editura Eptalofos, Atena – 2024

Traducerea și redactarea în limba română:

† Episcop Petru Pruteanu ©

Portugalia, 2025
teologie.net

PREGĂTIREA SFÂNTULUI AGNEȚ PENTRU LITURGHIA DARURILOR ÎNAINTEȘFINȚITE

Canonul 52 Trulan a rânduit ca, în Postul Mare, în zilele de luni până vineri, să nu se slujească Liturghia euharistică deplină, iar împărtășirea să se facă cu Daruri sfințite mai înainte, la Liturghia din duminica anterioară.

Prin urmare, la Proskomidia din duminica anterioară se pregătește, pe lângă Agnețul principal, încă un Agneț (sau mai multe, dacă sunt programate mai multe Liturghii ale Darurilor Înaintesfințite). Și, după „Cele Sfinte – Sfinților!”, peste talpa secțiunii IS a fiecărui Agneț se picură cu lingurița Sfântul Sânge, apoi, Agnețele sunt puse cu fața în jos pe Sfântul Disc (sau într-un artoforiu special) și păstrate pe Sfânta Masă.

Dimineața, după slujba Utreniei și a Ceasului I, se dă binecuvântarea pentru Ceasul al III-lea, iar preotul se îmbracă în toate veșmintele și se spală pe mâini, fără să spună rugăciunile obișnuite pentru aceasta. Când sosește vremea rugăciunii Sf. Efreim Sirul se deschid Sfintele Uși, apoi citindu-se și rugăciunea finală a Ceasului III, se dă binecuvântarea Liturghiei.

Făcând semnul crucii cu Evangheliarul peste Antimis, preotul spune:

Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin, și îndată se rostește Ectenia Mare.

În pace Domnului să ne rugăm.

Strana: Doamne miluiește. (după fiecare cerere)

Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru statornicia sfințelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfânt lăcașul acesta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră (și se roagă) în el, Domnului să ne rugăm.

Pentru (Înalt-)Preasfințitul (arhi-)episcopul nostru (**N**), pentru cinstita preoție și cea întru Hristos diaconime, și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru toți conducătorii și armatele lumii, și pentru pașnica lor ocârmuire, Domnului să ne rugăm.

Pentru țara aceasta, orașul (satul) acesta și pentru toate orașele, satele și mănăstirile, și pentru cei ce cu credință viețuiesc în ele, Domnului să ne rugăm.

Pentru buna-întocmire a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pământului și pentru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce pățimesc, pentru cei întemnițați și pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, slăvita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții pomenindu-o, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: Ție, Doamne!

Rugăciunea Antifonului 1

Dumnezeule, Cel ce șezi pe Heruvimi și ești slăvit de Serafimi, caută spre noi smeriții și nevrednicii robii Tăi, și deșteaptă mintea noastră ca să slăvească bunătatea Ta. Scapă-ne de cursele vrăjmașului, ca întru lumina Ta fiind păziți și, după voia Ta, spre lucrarea celor bune fiind călăuziți, să ne învrednicim de cereasca Împărăție și să fim numărați împreună cu toți aleșii Tăi.

Ecfonis: Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinarea: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: *Amin. Se închid Sfintele Uși și perdeaua, iar strana cântă Antifonul I, pe glasul al II-lea.*¹

Antifonul 1, Psalmul 24 (stihuri alese)

1. **Către** Tine, Doamne, am ridicat sufletul meu, Dumnezeul meu. Spre Tine am nădăjduit, să nu fiu rușinat în veac.

Refren: *Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Mântuitorule, mântuiește-ne pe noi. (după fiecare stih)*

2. Căile Tale, Doamne, arată-mi, și cărările Tale mă învață.

3. Călăuzește-mă spre adevărul Tău și mă învață, că Tu Dumnezeule ești Mântuitorul meu, și pe Tine Te-am așteptat toată ziua.

4. Adu-ți aminte de îndurările și milele Tale, Doamne, că din veac sunt.

5. Păcatele tinereților mele și ale neștiinței mele nu le pomeni. După mila Ta, pe mine mă pomenește, pentru bunătatea Ta, Doamne.

¹ După vechea rânduială bizantină, Antifoanele pot fi cântate alternativ: o săptămână pe glasul I, iar în alta pe glasul II.

6. Bun și drept este Domnul, pentru aceasta lege va pune celor ce greșesc în cale.

7. Îndrepta-va pe cei blânzi la judecată, învăța-va pe cei blânzi căile Sale.

8. Toate căile Domnului sunt milă și adevăr pentru cei ce caută așezământul Lui și mărturiile Lui.

9. Pentru numele Tău, Doamne, curățește păcatul meu că mult este.

10. Caută spre mine și mă miluiește, că părăsit și sărac sunt eu. Necazurile inimii mele s-au înmulțit; din nevoile mele scoate-mă.

Slavă... Și acum...

Când începe cântarea acestui Antifon se desface Sf. Antimis, apoi făcându-se trei metanii, Agnețul pregătit pentru această Liturghie este întors cu fața în sus pe Sfântul Disc. Preotul își șterge mâinile cu buretele și iarăși se fac trei metanii. La sfârșitul Antifonului se deschide perdeaua, iar diaconul zice:

Iară și iară în pace, Domnului să ne rugăm.²

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeuule, cu harul Tău.

Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, slăvita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții pomenindu-o, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: Ție, Doamne!

Rugăciunea Antifonului al 2-lea

Doamne, Dumnezeul nostru, Ție ne rugăm, ca Cel ce ești îndelung-răbdător cu cei păcătoși și

² În cazul ecteniilor mici dintre antifoane, dacă preotul slujește fără diacon, după prima cerere se poate trece direct la rugăciune.

milosârd față de lucrarea mâinilor Tale. Vezi neputința noastră, izbăvește-ne de toată ispita și necazul, și risipește puterile întunericului acestui veac, ca să ne facem părtași Împărăției Unuia-Născut Fiului Tău și Dumnezeului nostru.

Ecfonis: Că a Ta este stăpânirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Iarăși se închide perdeaua, iar strana cântă:

Antifonul 2, Psalmul 25 (stihuri alese)

1. Judecă-mă, Doamne, că eu întru nerăutate am umblat și în Domnul nădăjduind, nu voi slăbi.

Refren: Pentru rugăciunile Sfinților Tăi, Doamne, mântuiește-ne pe noi. (după fiecare stih)

2. Cercetează-mă, Doamne, și mă cearcă; aprinde rărunchii și inima mea.

3. Că mila Ta este înaintea ochilor mei și bine mi-a plăcut adevărul Tău.

4. Nu am șezut în adunarea deșertăciunii și cu călcătorii de lege nu voi intra.

5. Urât-am adunarea celor ce viclenesc și cu cei necredincioși nu voi șede.

6. Spăla-voi întru nevinovăție mâinile mele și voi înconjura jertfelnicul Tău, Doamne, ca să aud glasul laudei Tale și să spun toate minunile Tale.

7. Doamne, iubit-am bunăcuviința casei Tale și locul locașului slavei Tale.

8. Să nu pierzi cu cei necredincioși sufletul meu și cu vărsătorii de sânge viața mea.

9. Că eu întru nerăutatea mea am umblat; izbăvește-mă, Doamne, și mă miluiește.

10. Piciorul meu a stat întru dreptate; întru adunări Te voi binecuvânta, Doamne.

Slavă... Și acum...

Imediat cum începe al doilea Antifon, protosul tămâiază de trei ori spre Sfânta Masă, apoi luând Sfântul Disc cu ambele mâini și ținându-l la frunte, înconjoară Sfânta Masă și merge la Proscomidiar. În fața preotului merge diaconul sau paraclisierul, ținând cădelnița și lumânarea.

După ce pune Sfântul Disc în dreapta Potirului, toarnă vin și apă în Potir (fără să zică nimic), acoperă și cădește vasele (fără să zică nimic), pune un sfeșnic cu o lumânare în fața lor, iar diaconul iese și zice:

Iară și iară în pace, Domnului să ne rugăm.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, slăvita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții pomenindu-o, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: Ție, Doamne!

Rugăciunea Antifonului al 3-lea

Doamne, Dumnezeule Atotțiitorule, a Cărui slavă este neajunsă și milă nemăsurată, și iubire-de-oameni nespusă, caută, după mulțimea îndurărilor Tale, spre noi și spre întreg poporul Tău și, trecând cu vederea fărădelegile noastre, arată-Ți mila Ta peste noi și ne călăuzește la limanul voii Tale, ca să ne arătăm lucrători adevărați ai poruncilor Tale și să nu fim rușinați în ziua cea înfricoșătoare, când vom sta în fața tronului de judecată al Hristosului Tău.

Ecfonis: Că Dumnezeu bun și iubitor-de-oameni ești, și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului

și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Și cântă Antifonul al 3-lea, iar preotul strânge Antimisul și pune Evangheliarul peste el. Clericii se pregătesc pentru procesiunea Intrării Mici. Dacă este zi de sărbătoare și se citește Evanghelia, Intrarea se va face cu Evangheliarul, iar dacă e zi de rând, atunci cu cădelnița (ca la Vecernie).

Antifonul 3, Psalmul 26 (stihuri alese)

1. Domnul este luminarea mea și mântuirea mea; de cine mă voi teme? Domnul este apărătorul vieții mele; de cine mă voi înfricoșa?

Refren: Mântuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce Te-ai răstignit cu trupul,³ pe noi cei ce-ți cântăm: Aliluia! (după fiecare stih)

2. De s-ar rândui împotriva mea oștire, nu se va înfricoșa inima mea; de s-ar ridica împotriva mea război, eu în El nădăjduiesc.

3. Una am cerut de la Domnul, pe aceasta o voi căuta: să locuiesc în casa Domnului în toate zilele vieții mele, ca să văd frumusețea Domnului și să cercetez locașul Lui.

4. Că Domnul m-a ascuns în cortul Lui în ziua necazurilor mele; m-a acoperit în locul cel ascuns al cortului Lui.

5. Înconjurat-am și am jertfit în cortul Lui jertfă de laudă. Îl voi lauda și voi cânta Domnului.*

6. Auzi, Doamne, glasul meu cu care am strigat; miluiește-mă și mă ascultă.

7. Ție a zis inima mea: Pe Domnul voi căuta. Te-a căutat fața mea; fața Ta, Doamne, voi căuta.

³ La Liturghiile din 24 și 26 martie, în locul acestui refren se va cânta cel al Bunevestiri: „Cel ce Te-ai întrupat din Fecioară”.

8. Să nu-ți întorci fața Ta de la mine și să nu Te abați întru mânie de la robul Tău.

9. Ajutorul meu fii, să nu mă lepezi pe mine și să nu mă lași, Dumnezeule, Mântuitorul meu.

10. Așteaptă pe Domnul, îmbărbătează-te și să se întărească inima ta și așteaptă pe Domnul.

La stihul al 5-lea „Înconjurat-am și am jertfit...” **începe procesiunea. Clericii ies în mijlocul bisericii. Diaconul spune:** Domnului să ne rugăm! Doamne miluiește!, iar protosul rostește rugăciunea intrării:

Rugăciunea Intrării Mici

Binefăcătorule și a toată făptura Ziditorule, primește Biserica ce vine către Tine; plinește cele de folos fiecăruia, pe toți îi desăvârșește și ne arată vrednici Împărăției Tale; cu harul și cu îndrurările și cu iubirea-de-oameni ale Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfântul și Bunul și de-viață-făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Apoi diaconul, ținând orarul ridicat, arată către Sfintele Uși și zice:

Binecuvântează, părinte, sfânta intrare!

Preotul, binecuvântând către Sfântul Altar, zice încet:

Binecuvântată este intrarea sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

După ce se termină cântarea, diaconul, ridicând cădelnița (sau Evanghelia), zice: **Înțelepciune! Drepti!**

Clericii sau strana cântă:

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos! Mântuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce Te-ai răstignit cu trupul pe Cruce, pe noi cei ce-ți cântăm: Aliluia!

Clericii intră în Altar și se închină la Sfânta Masă, iar strana cântă Trisaghionul special, pe glasul II:

Ceata cerească Te laudă pe Tine și zice: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Ta.

Slavă...

Ceata sfinților îngeri și a arhanghelilor, cu toate cereștile puteri, Te laudă pe Tine și zice: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Ta.

Și acum..., troparul Prorociei (Profeției) din Triod, de la Ceasul al VI-lea, o singură dată.

La Și acum..., clericii merg la Tronul Înalt. După încheierea cântării, diaconul zice: **Să luăm aminte!**

Preotul: Pace tuturor!

Strana: Și duhului tău!

Apoi diaconul anunță: **Înțelepciune!**

Strana cântă prochimenu din Triod, iar citețul zice **Paremia de la Ceasul al VI-lea** (de fapt, de la vechea slujbă Tritoehti), iar dacă nu se va face Vecernie în acea zi, va adăuga și cele două **Pareмии de la Vecernie**, fiecare cu Prochimenenele lor.

Și dacă este sărbătoare, imediat se citesc Apostolul⁴ și Evanghelia zilei, așa cum se face la Liturghia obișnuită (inclusiv rugăciunea: *Strălucește în inimile noastre...*).

După lecturile biblice, diaconul sau preotul rostește Ectenia întreită:

Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru să zicem.

⁴ Prochimenu Apostolului nu va mai fi precedat de „Pace tuturor!”, ci doar de „Înțelepciune!”

Doamne, Atotstăpânitorule, Dumnezeuul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește!

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește!⁵

Strana: Doamne miluiește. (de 3 ori)

Încă ne rugăm pentru [(Înalt-)Preasfințitul (arhi-) episcopul nostru (N) și pentru toți] cinstiții episcopi, preoți, diaconi, monahi și monahii, și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mântuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu: enoriași [închinători], ctitori și binefăcători ai sfântului locașului acestuia.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfânta și întru tot cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cântă și pentru poporul ce stă înaintea și așteaptă de la Tine mare și bogată milă.

(Aici se pot adăuga cereri speciale)

Încă ne rugăm pentru fericiții și pururea pomeniții ctitori de mănăstiri și biserici, și pentru toți cei mai dinaintea adormiți părinți și frați ai noștri ortodocși creștini, care odihnesc aici și pretutindeni.

Rugăciunea cererii stăruitoare

Doamne Dumnezeul nostru, primește această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi și ne miluiește pe noi, după mulțimea milei Tale, și trimite îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine mare și bogată milă;

⁵ Dacă nu se va pune ectenia pentru catehumeni, Antimisul se va deschide începând cu acest moment.

Ecfonis: Că Dumnezeu milostiv și iubitor de oameni ești, și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea, și în vecii vecilor.

Poporul: Amin.

Ectenia pentru catehumeni
(dacă sunt de față la slujbă)

Catehumenilor, rugați-vă, Domnului.

Poporul: Doamne miluiește.

[Și noi] cei credincioși, să ne rugăm pentru catehumeni, ca Domnul să-i miluiască pe dâșii.

Să-i învețe pe dâșii cuvântul adevărului.

Să le descopere lor Evanghelia dreptății.

Preotul desface partea de sus a Antimisului.

Să-i unească pe dâșii cu Sfânta Sa sobornicească și apostolească Biserică.

Mântuiește, miluiește, apără și-i păzește pe dâșii, Dumnezeule, cu harul Tău.

Catehumenilor, capetele voastre Domnului să le plecați.

Catehumenii (cântă în cor): Ție, Doamne!

Rugăciunea când catehumenii își pleacă capetele

Dumnezeule, Dumnezeul nostru, Ziditorule și Făcătorule a toate, Cel ce voiești ca toți să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină, caută spre robii Tăi cei chemați și-i izbăvește pe ei de înșelăciunea cea veche și de vicleșugul potrivnicului. Cheamă-i pe dâșii la viața cea veșnică; luminează sufletele și trupurile lor; numără-i cu turma ta cea cuvântătoare, peste care a fost chemat numele Tău cel sfânt.

Ecfonis: Ca și aceștia împreună cu noi să slăvească preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și

al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea, și în vecii vecilor.

Strana: Amin!

Ectenia pentru cei către luminare [fotizomeni]
(dacă sunt de față la slujbă)

Dacă sunt catehumeni care se pregătesc să fie botezați la Paști, începând cu miercurea înjumătățirii Postului, aceștia sunt trecuți în treapta „celor spre luminare” și pentru ei se adaugă o ectenie specială cu rugăciune:

Câți sunteți pentru luminare apropiați-vă! Cei pentru luminare rugați-vă Domnului.

Strana: Doamne, miluiește.

Cei credincioși, pentru frații care se pregătesc pentru sfânta luminare și pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm.

Ca Domnul Dumnezeuul nostru să-i întărească pe dâșii și să le dea putere.

Să-i lumineze cu lumina cunoștinței și a dreptei credințe.

Să-i învrednicească, la vremea cuvenită, de baia nașterii de a doua, de iertarea păcatelor și de veșmântul nestrăciunii.

Să-i nască din nou prin apă și prin Duh.

Să le dăruiască lor desăvârșirea credinței.

Să-i numere cu sfânta și aleasa Lui turmă.

Apără mântuiește, miluiește și-i păzește pe dâșii, Dumnezeuule cu harul Tău.

Cei pentru luminare, capetele voastre Domnului să le plecați.

Cei pentru luminare (cântă în cor): Ție, Doamne!

Rugăciunea de plecare a capetelor celor care se pregătesc pentru sfânta luminare

Arată, Stăpâne, fața Ta peste cei care se pregătesc pentru sfânta luminare și doresc să se curățească de întinăciunea păcatului; luminează gândul lor, fă-i statornici în credință, întărește-i în nădejde, desăvârșește-i în dragoste, arată-i mădulare cinstite ale Hristosului Tău, Care s-a dat pe Sine răscumpărare pentru sufletele noastre...

Ecfonis: Că Tu ești lumina noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Iarăși diaconul zice:

Diaconul: Câți sunteți nebotezați, ieșiți; cei nebotezați, ieșiți! Câți sunteți nebotezați, ieșiți; ca nimeni din cei nebotezați [să nu rămână]...

LITURGHIA CREDINCIOȘILOR

[Câți suntem credincioși] **Iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.**

Strana: Doamne, miluiește.

Prima rugăciune a apropierii de altar

Dumnezeule cel mare și lăudat, Care, prin moartea cea de viață făcătoare a Hristosului Tău, din stricăciune la nestrăciune ne-ai mutat, liberează toate simțurile noastre din amărârea patimilor, punându-le bun povățuitor – cugetul cel dinlăuntru; și ochiul să ne fie ferit de toată vederea cea vicleană, auzul nestrăbătut de cuvinte deșarte, iar limba curată de vorbe necuviincioase. Curățește buzele noastre, cu care Te lăudăm pe Tine, Doamne; fă ca

măinile noastre să fie ferite de fapte rele și să lucreze numai cele bineplăcute Ție, întărindu-ne mădularele și cugetul cu harul Tău.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: Doamne, miluiește.

A doua rugăciune a apropierii de altar

Stăpâne Sfinte, Preabunule, rugămu-Te pe Tine, Cel bogat în milă: milostiv fii nouă, păcătoșilor, și ne fă vrednici de primirea Unuia-Născut Fiului Tău și Dumnezeului nostru, Împăratul slavei. Căci, iată, Preacuratul Lui Trup și de viață făcătorul Lui Sânge, în acest ceas intrând, se va pune înaintea pe această Masă de taină, fiind înconjurat, în chip nevăzut, de mulțimea oștirilor îngerești. Și ne dăruiește, fără de osândă, împărtășirea cu acestea, ca, prin ele luminându-se ochiul gândului nostru, fii ai luminii și ai zilei să ne facem.

[Diaconul: Înțelepciune!]

Ecfonis: Prin darul Hristosului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul intră în Sfântul Altar, pe ușa dinspre miazăzi, iar la strănă începe îndată să se cânte, rar, cântarea heruvimică: Acum, Puterile cerești...

În timpul acesta, punând mâinile cruciș la piept, preotul zice (de 3 ori):

Acum puterile cerești împreună cu noi nevăzut slujesc; că, iată, intră Împăratul slavei. Iată, jertfa tainic săvârșită, de dânsule este înconjurată...

Diaconul:

Cu credință și cu dragoste să ne apropiem, ca părtași vieții veșnice să ne facem. Aliluia, Aliluia, Aliluia.

Fac amândoi câte o închinăciune, după fiecare sfârșit. Se deschide perdeaua și Sfintele Uși, iar preotul tămâiază altarul și credincioșii, după rânduiala pentru Intrarea cu Sfintele Daruri, rostind în taină Psalmul 50. Sfârșindu-se tămâierea, preotul și diaconul fac două închinăciuni în fața Sfintei Mese, zicând:

Dumnezeule, curățește-mă pe mine, păcătosul, și mă miluiește!

După aceea, preotul sărută Sfântul Antimis și Sfânta Masă, iar diaconul numai Sfânta Masă; mai fac o închinăciune și, întorcându-se, se pleacă dintre Sfintele Uși către credincioși.

Și, venind la Proscomidia, preotul tămâiază Sfintele și, dând cădelnița diaconului sau paraclisierului, se închină de trei ori. Ia apoi Acoperemântul cel mare (Aerul) și îl pune pe umerii diaconului, fără să zică nimic, iar preotul ia Sfântul Disc, cu Dumnezeieștile Taine, cu mâna dreaptă, ținându-l în dreptul frunții, iar Sfântul Potir îl ține în mâna stângă, în dreptul pieptului. Se sună clopoțelul.

Și, mergând înaintea paraclisierului cu lumânarea aprinsă, iar după el diaconul, tămâind cu fața întoarsă spre Sfintele Daruri, preotul iese după el, pe ușa dinspre miazănoapte, fără să zică ceva. În această vreme, strana încetează cântarea, iar credincioșii stau plecați la pământ, în adâncă tăcere.

Ajungând în mijlocul bisericii, preotul se oprește puțin cu fața spre apus și binecuvântează pe credincioși cu Sfântul Disc, fără să zică ceva. Se întoarce apoi cu Sfintele în Altar, intrând printre Ușile Împărătești, după diacon. După aceea, se

sună clopoțelul, iar credincioșii se ridică, și strana sfârșește cântarea: ...Cu credință și cu dragoste...

Intrând cu Sfintele Daruri în Altar, preotul le pune pe Sfântul Antimis, după rânduială, așezând Potirul în dreapta și Sfântul Disc în stânga sa. Se închid apoi Sfintele Uși și perdeaua, după care preotul ia de pe Sfintele Daruri acoperemintele, așezându-le deoparte pe Sfânta Masă. Și, punând deasupra Sfintelor Vase acoperemântul mare (Aerul), le tămâiază de trei ori, fără să zică ceva, după care face înaintea Sfintei Mese, împreună cu diaconul, trei metanii mari (cu sau fără rugăciunea Sf. Efrem Sirul, în funcție de tradiția locului).

După aceasta, diaconul iese din Altar și, stând la locul obișnuit, zice ectenia:

Să plinim rugăciunea noastră, Domnului.

Strana: Doamne, miluiește.

Pentru Cinstitele și Înaintesfințitele Daruri, ce sunt puse înainte, Domnului să ne rugăm.

Ca Iubitorul de oameni, Dumnezeu nostru, Cel ce le-a primit pe ele la sfântul, cel mai presus de ceruri și înțelegătorul Său Jertfelnic, ca pe un miros de bună mireasmă duhovnicească, să ne trimită (nouă) dumnezeiescul har și darul Sfântului Duh, să ne rugăm.

(Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mânia, pri-mejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeu, cu harul Tău.)

Ziua toată desăvârșită, sfântă, în pace, și fără de păcat, de la Domnul să cerem.

Strana: Dă Doamne! (după fiecare cerere)

Înger de pace, statornic călăuzitor, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, de la Domnul să ce-rem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre,

de la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre, și pace lumii, de la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvârși, de la Domnul să cerem.

Sfârșit creștinesc vieții noastre: fără durere, fără rușine, în pace, și răspuns bun la înfricoșata Judecată al lui Hristos, să cerem.

Unitatea credinței și împărtășirea Sfântului Duh cerând, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Rugăciunea înainte de împărtășire:

Dumnezeul tainelor celor negărite și nevăzute, întru Care sunt vistieriile cele ascunse ale înțelepciunii și cunoașterii; Cel ce ne-ai descoperit slujirea acestei Liturghii și, pentru multa Ta iubire-de-oameni, ne-ai rânduit să-ți aducem daruri și jertfe pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului; Însuți, nevăzutule Împărat, Cel ce faci lucruri mari și nepătrunse, slăvite și minunate și fără de număr, caută spre noi nevrednicii Tăi robi, care stăm înaintea sfântului Tău jertfelnic, ca înaintea Tronului de heruvimi, pe care odihnește Unul Născut Fiul Tău și Dumnezeu nostru, prin înfricoșătoarele Taine ce sunt puse înainte.

Deci, liberându-ne pe noi și pe credinciosul Tău popor de toată necurăția, sfințește-ne sufletele și trupurile cu sfințire neștearsă; ca având cugetul curat, fața nerușinată și inima luminată, să ne împărtășim cu aceste Dumnezeiești și Sfinte Taine și, prin ele vii făcându-ne, să ne unim cu Însuși Hristosul Tău, Adevăratul nostru Dumnezeu, Care a

zis: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, întru Mine rămâne și Eu întru el”. Deci, sălășluindu-Se și petrecând întru noi Cuvântul Tău, Doamne, să ne facem locaș al Preasfântului și închinatului Tău Duh, izbăvindu-ne de toată uneltirea diavolească, ce se lucrează în faptă sau în cuvânt sau în gând, și să dobândim bunătățile cele făgăduite nouă, împreună cu toți sfinții Tăi, care din veac au bineplăcut Ție.

Ecfonis: Și ne învrednicește pe noi, Stăpâne, cu îndrăznire, fără de osândă, să cutezăm a Te chema „Tată!”, pe Tine, Dumnezeu cel ceresc, și a zice:

Poporul rostește Rugăciunea Domnească, în timpul căreia diaconul își pune orarul cruciș peste piept.

Rugăciunea Domnească

Toți: Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ; pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi, și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșităilor noștri, și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean;

Ecfonis: Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum, și pururea, și în vecii vecilor.

Poporul: Amin!

Întorcându-se cu fața spre popor, preotul zice:

Preotul: Pace tuturor!

Poporul: Și duhului tău.

Diaconul: Capetele noastre, Domnului să le plecăm.

Poporul: Ție, Doamne!

Preotul zice în taină rugăciunea de după Tatăl nostru:

Dumnezeule, Cel singur bun și milostiv, Care întru cele de sus locuiești și spre cele smerite privești, caută cu ochi milostivi spre poporul Tău și-l păzește, și ne învrednicește ca fără de osândă să ne împărtășim cu aceste făcătoare de viață Taine ale Tale, căci Ție am plecat capetele noastre, de la Tine așteptând mila Ta cea bogată;

Ecfonis: Cu harul și cu îndurările și cu iubirea de oameni ale Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum, și pururea, și în vecii vecilor.

Poporul: Amin!

Preotul ridică acoperământul mare (Aerul) de pe sfintele vase și se roagă în taină:

Ia aminte, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, din sfânt locașul Tău și de pe Tronul slavei Împărăției Tale, și vino ca să ne sfințești pe noi, Cel ce sus împreună cu Tatăl ștezi și aici, în chip tainic, împreună cu noi ești. Și ne învrednicește, prin mâna Ta cea puternică, a ni se da nouă Preacuratul Tău Trup și Scumpul Tău Sânge, și prin noi la tot poporul.

Preotul și diaconul se închină de trei ori, zicând în taină de fiecare dată:

Clericii: Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește!

Diaconul sau, dacă nu este diacon, preotul zice cu glas tare: Să luăm aminte!

Preotul, arătând cu mâna spre Agneț, zice:

Cele Înaintesfințite – sfinților!⁶

Poporul: Unul Sfânt, Unul Domn, Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl. Amin!

Urmează apoi cântarea chinonicului: Gustați și vedeți că bun este Domnul. Aliluia, Aliluia, Aliluia!

Diaconul intră în Sfântul Altar și stă în dreapta preotului, care se pregătește să frângă Sfântul Trup. Diaconul zice:

Diaconul: Frânge, părinte, Sfântul Trup!

Preotul sfărâmă Sfântul Trup în patru părți, cu lăcrășuri și cu evlavie, zicând:

Preotul: Se frânge și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se frânge, dar nu se desparte, Cel ce se mănâncă pururea, dar niciodată nu se sfârșește, iar pe cei ce se împărtășesc îi sfințește.

Preotul așază cele patru părți ale Sfântului Trup pe Disc în semnul crucii, zicând: IS, HR, NI, KA (Iisus Hristos biruiește!). Apoi diaconul arată cu orarul spre Sfântul Potir, zicând:

Diaconul: Unește, părinte, cele Sfinte!

Preotul ia părticica însemnată cu IS, peste care în prealabil s-a picurat Sfântul Sânge, face cu ea semnul Sfintei Cruci deasupra Sfântului Potir și zice:

Preotul: Unirea Trupului și Sângelui lui Hristos cu acest Potir, spre binecuvântare, sfințire și prefacere în Duhul Sfânt!

Pune părticica IS în Sfântul Potir. Apoi își șterge degetele cu buretele, deasupra Sfântului Disc.

Diaconul: Amin!

⁶ În sensul că Sfintele Taine (care în acest caz sunt înaintesfințite), se cuvin doar sfinților, adică creștinilor care doresc să se sfințească prin harul Celui „Unul Sfânt”.

Diaconul ia căldura și zice:

Diaconul: Binecuvântează, părinte, căldura!

Preotul binecuvântează căldura, zicând:

Preotul: Binecuvântată este căldura sfintelor Tale [Taine], totdeauna, acum, și pururea, și în vecii vecilor. Amin!

Diaconul toarnă apoi în chipul Sfintei Cruci atât cât chibzuiește că ajunge să încălzească Sfintele, zicând:

Diaconul: Căldura Sfântului Duh. Amin!

Preotul împarte cu copia părticica XC în atâtea părticele câți clerici împreună-slujitori sunt. El le pune pe partea de jos a Sfântului Disc sau pe o tăviță specială. Cei prezenți fac trei închinăciuni și cer iertare unul de la altul. Se pleacă apoi înaintea Sfintei Mese și împreună cu diaconul și cu credincioșii zic rugăciunile dinaintea împărtășirii.

Apoi are loc împărtășirea clericilor și credincioșilor exact ca la Liturgia Sf. Ioan Gură de Aur, adică: clericii se vor împărtăși mai întâi cu Sfântul Trup, folosind formula de la Liturgia obișnuită⁷, apoi vor sorbi de trei ori și din Sfântul Potir, inclusiv cei care îl vor consuma la sfârșit.

Fără deosebire se vor împărtăși și mirenii, inclusiv pruncii care nu pot înghiți părticele din Sfântul Trup, dar li se pot da câteva picături din Sfântul Sânge.

Preotul și diaconul își spală mâinile, după care diaconul deschide perdeaua și Sfintele Uși. Apoi diaconul, închinându-se o dată, primește Sfântul Potir de la preot și, stând între Sfintele Uși, înalță Potirul și zice:

Diaconul: Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste apropiați-vă!

⁷ După vechea rânduială, formula de împărtășire cu Sfântul Trup nu se schimbă, chiar dacă și părticica HR a fost înmuiată în Sfântul Sânge (deși ar fi fost suficient să se fi picurat doar peste părticica IS, care se pune în Potir spre sfințirea acestuia).

Poporul: Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului. Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă!

Întorcându-se spre Sfântul Altar, diaconul dă Sfântul Potir preotului. Credincioșii vin unul după altul cu umilință și cu frică, închinându-se și ținând mâinile strânse la piept. Preotul zice fiecăruia:

Se împărtășește robul / roaba lui Dumnezeu (N) cu Cinstitul și Sfântul Trup și Sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin!

În timpul împărtășirii credincioșilor, strana cântă Chinonicul. Cei împărtășiți își șterg buzele cu un șervețel special și sărută Sfântul Potir, închinându-se în liniște.

La încheierea împărtășirii credincioșilor, preotul, făcând cu Potirul semnul crucii, spune: Iată, S-a atins de buzele voastre și va șterge păcatele voastre, și fărădelegile voastre le va curăți; apoi binecuvântează pe credincioși zicând:

Preotul: Mântuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvântează moștenirea Ta!

Poporul: Pâinea cea cerească și paharul vieții gustați și vedeți că bun este Domnul. Aliluia, Aliluia, Aliluia.

Preotul tămâiază Sfintele Daruri de trei ori, apoi dă cădelnița și Sfântul Disc diaconului, iar acesta ridicând Discul deasupra capului, se întoarce spre credincioși „arătându-l”, apoi, cădind din mers, îl duce la Proscomidiar și-l pune acolo.

Preotul se închină de trei ori în fața Sfintei Mese și, făcând cruce cu Potirul deasupra antimisului, zice în taină:

Preotul: Binecuvântat este Dumnezeul nostru...

Apoi preotul se întoarce către credincioși, zicând cu glas mare:

Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Poporul: Amin! Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să laudăm slava Ta; că ne-ai învrednicit pe noi să ne împărtășim cu sfintele, dumnezeieștile, nemuritoarele, preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine. Întărește-ne pe noi întru sfințenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta. Aliluia, Aliluia, Aliluia!

În acest timp, preotul merge la Proscomidiar și pune Sfântul Potir acolo (iar dacă nu este diacon, duce și Sfântul Disc). Apoi cădește Sfintele de trei ori, zicând: Înaltă-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pământul slava Ta!

Iar diaconul merge în fața Sfintelor Uși și zice ectenia (dacă nu este diacon, următoarea ectenie se zice de către preot). Preotul se întoarce la Sfânta Masă și strânge Sfântul Antimis, începând cu partea de sus și continuând cu cea de jos, cea din dreapta și la urmă cea din stânga.

Ectenia de mulțumire

Diaconul: Drepti! Primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.

Poporul: Doamne miluiește.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvârșită, sfântă, în pace și fără de păcat cerând, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Poporul: Ție, Doamne!

Diaconul merge înaintea icoanei Mântuitorului și așteaptă acolo până la sfârșitul rugăciunii de după

amvon. Iar preotul citește în taină rugăciunea de mulțumire.

Rugăciunea de mulțumire

Mulțumim Ție, Mântuitorule, Dumnezeuul tuturor, pentru toate bunătățile pe care ni le-ai dat și pentru împărtășirea cu Sfântul Trup și Sânge al Hristosului Tău, și ne rugăm Ție; Stăpâne, Iubitorule-de-oameni, păzește-ne sub acoperământul aripilor Tale și ne dă, până la suflarea cea mai de pe urmă, cu vrednicie să ne împărtășim cu Sfintele Tale Taine, spre luminarea sufletului și a trupului, și spre moștenirea împărăției cerurilor.

Apoi, făcând cruce peste Sfântul Antimis cu Evanghelia, zice ecfonisul:

Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum, și pururea, și în vecii vecilor.

Așează Sfânta Evanghelie pe Sfânta Masă, așa cum era la începutul Sfintei Liturghii.

Poporul: Amin!

Diaconul: În pace să ieșim.

Poporul: Întru numele Domnului.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Poporul: Doamne miluiește.

Preotul, luându-și Liturghierul, iese prin Sfintele Uși, merge în mijlocul bisericii, face o închinăciune către Altar și zice:

Rugăciunea din spatele amvonului

Stăpâne, Dumnezeule Atotțiitorule, Cel ce cu înțelepciune ai zidit toată făptura și, pentru nespusa

Ta purtare de grijă și multa Ta bunătate, ne-ai adus întru aceste preacinstite zile, spre curățirea sufletelor și a trupurilor, spre înfrânarea poftelor și spre nădejdea învierii; Care, în [acel post de] patruzeci de zile, ai dat în mâna slujitorului Tău Moise tablele cele înscrise cu litere dumnezeiești, dă-ne și nouă, Bunule, lupta cea bună să luptăm, calea postului să o săvârșim, credința nedespărțită să o păzim, capetele nevăzuților vrăjmași să le zdrobim, biruitori asupra păcatului să ne arătăm și fără osândă să ajungem a ne închina și Sfintei Învieri. Că s-a binecuvântat și s-a preaslăvit preacinstitul și de mare-cuviință numele Tău, al Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin! Fie numele Domnului binecuvântat, de acum și până-n veac. **(de 3 ori) și Psalmul 33:** Bine voi cuvânta pe Domnul...

Preotul se pleacă spre credincioși, în dreapta și în stânga, și intră prin Sfintele Uși. Diaconul intră prin ușa dinspre miazănoapte.

Merg către Proscomidiar, unde își descoperă și își pleacă amândoi capetele. Preotul zice următoarea rugăciune:

Doamne, Dumnezeul nostru, Care ne-ai adus întru aceste preacinstite zile și ne-ai făcut părtași înfricoșătoarelor Tale Taine, unește-ne cu turma Ta cea cuvântătoare și ne arată moștenitori ai împărăției Tale, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul merge la Proscomidiar și consumă ce a rămas din Sfintele Taine și curăță Sfântul Potir cu apă

caldă. Apoi îl șterge cu un ștergar anume pregătit și strânge vasele liturgice.

Preotul, acoperindu-și capul, binecuvântează pe credincioși dintre Sfintele Uși:

Preotul: Binecuvântarea Domnului [să fie] peste voi toți, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin!

Otpustul

Preotul se pleacă către icoana Mântuitorului și zice:

Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție!

Strana: Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea, și în vecii vecilor. Amin!

Doamne miluiește. (de trei ori)

Întru numele Domnului, părinte, binecuvântează!

Preotul: Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale; cu puterea Cinstitei și de viață făcătoarei Cruci; cu rugăciunile Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfântului (N) – ocrotitorul acestui sfânt locaș; ale Sfântului (N), a cărui pomenire o săvârșim, și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.⁸

Strana: Amin!

Imediat după Otpust sau după rugăciunile de mulțumire, preotul zice:

⁸ Nu se pomeneste vreun autor al Liturghiei, pentru că ea este anonimă. Atribuirea ei Sf. Grigore Dialogul, papă al Romei, este totalmente eronată.

Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne pe noi!

Strana: Amin!

Preotul se întoarce în Altar și închide Sfintele Uși și perdeaua. Ieșind prin ușa diaconului, el (sau altcineva anume rânduit) împarte anafură credincioșilor.

Există și tradiția locală ca, în semn de binecuvântare finală, preotul să dea credincioșilor să sărute Sfânta Cruce sau să ungă credincioșii pe frunte cu ulei sfințit (nu de la Sf. Maslu) sau din candela care arde la icoana sărbătorii. Când termină aceasta, se întoarce în Altar și, dacă nu este diacon, el însuși consumă Sfintele Taine. Preotul și diaconul își scot veșmintele și zic rugăciunile de mulțumire.

Sfârșit și lui Dumnezeu slavă!

© teologie.net, 2024